

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

privind utilizarea, conservarea și protecția solurilor

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

PREVEDERI GENERALE

Articolul 1. Domeniul de reglementare

Prezenta lege reglementează activitățile privind utilizarea, conservarea, ameliorarea, evaluarea capacității bioproductive și protecția solurilor pentru asigurarea utilizării durabile a solului.

Articolul 2. Obiectul de reglementare și sfera de aplicare

Prezenta lege stabilește:

- a) obligații privind prevenirea degradării solurilor și a eventualelor impacturi negative asupra calității acestora, în scopul evitării dereglării/modificării funcțiilor lui ecologice și conservării patrimoniului pedologic;
- b) obligații privind prevenirea și combaterea eroziunii solului (eoliene și hidrice) pe terenuri agricole afectate de eroziunea de suprafață și în adâncime;
- c) obligații privind practicarea de măsuri complexe de ameliorare a soloneților și solurilor salinizate – solonețizate (automorfe, semihidromorfe, hidromorfe și terenurile agricole afectate de degradarea halomorfă;
- d) obligații privind refacerea terenurilor afectate de degradare ca urmare a deficitului sau a excesului de umiditate, a scăderii conținutului de materie organică și elemente nutritive, a reducerii biodiversității, compactării, deșertificării, a alunecărilor de teren și a terenurilor afectate de microorganisme de tipul virușilor, bacteriilor și fungilor periculoși;
- e) obligații privind conservarea și sporirea fertilității solurilor în scopul utilizării sale durabile.

Articolul 3. Noțiuni principale

În vederea aplicării prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

sol – stratul superior al scoarței terestre, situat între roca de bază și suprafața terestră, care este compus din substanțe de origine minerală, materii organice, apă, aer, organisme vii și dispune de profil pedogenetic, trăsături morfologice și morfometrie corespunzătoare unui anumit tip de pedogeneză;

calitatea solului – capacitatea acestuia de ași îndeplini funcțiile esențiale în cadrul ecosistemelor și îndeosebi, a celei de a contribui la producția vegetală, la asigurarea calității apelor, aerului, sănătății omului și animalelor, precum și a reproducerii lărgite a procesului pedogenetic și fertilității solurilor;

conservare – ansamblu de măsuri destinate menținerii sau îmbunătățirii stării de calitate a solului;

utilizare – modul de exploatare a terenurilor în scopuri agricole, forestiere sau de altă natură;

protecția solului – acțiuni și măsuri menite să prevină degradarea solului și să promoveze refacerea acestuia și presupune un sistem de măsuri juridice, organizatorice, economice, tehnologice și de altă natură prin care se urmărește conservarea și folosirea rațională a solurilor;

degradarea solului – impactul negativ asupra proceselor pedologice, funcțiilor și serviciilor ecosistemice a solului, care poate cauza daune, dezavantaje, incomodități considerabile pentru mediu și societate;

ameliorare – ansamblu de măsuri și lucrări aplicate pe terenurile degradate, pentru menținerea sănătății solului;

sănătate a solului - stări fizico – chimică și biologică a solului care determină capacitatea acestuia de a funcționa ca sistem bioncinar paraviu și de a furniza servicii eco-agro și sociosistemice;

fertilitatea solului – capacitatea solului de a asigura starea fizică, chimică, fizico-chimică și biologică optimală pentru funcționarea solului ca sistem bioncinar paraviu și de a furniza servicii eco-agro și sociosistemice;

îmbunătățiri funciare – ansamblu de lucrări tehnice de amenajare și ameliorare efectuate într-un teritoriu, al căror efect se menține pe o perioadă lungă, urmărind să pună în valoare solurile neproductive sau să ridice productivitatea solurilor slab productive;

gestionarea resurselor de sol – activități axate pe evaluarea, utilizarea rațională, conservarea și reproducerea resurselor de sol;

salinizare – proces de creștere a conținutului de săruri ușor solubile în sol peste conținutul normal (peste 0,15%);

solonețizare (alcalizare) – proces de creștere a conținutului de sodiu schimbabil în sol peste conținutul normal (5%);

descriptor al solului - înseamnă un parametru care descrie o caracteristică fizică, chimică sau biologică a sănătății solului;

resurse de sol – totalitatea solurilor, factorilor și proceselor pedogenetice care pot fi utilizate de către om, în scopul producției vegetale și managementului durabil al componentelor mediului ambiant (apă, aer, ș.a.);

contaminare a solului – conținutul în sol a unei substanțe sau a unui produs chimic într-o concentrație care poate fi dăunătoare pentru sănătatea umană sau pentru mediu;

evaluarea sănătății solului - presupune evaluarea sănătății solului pe baza măsurării sau a estimării unor descriptori ai solului;

regenerare - înseamnă o activitate intenționată care vizează readucerea solului de la o stare degradată la o stare bună de sănătate.

Articolul 4. Scopul și obiectul legii

(1) Scopul prezentei legi este:

a) protejarea solului împotriva acțiunii mecanice a apei și a vântului (categorie care cuprinde complexul de lucrări de prevenire și combatere (control) a eroziunii solului);

b) identificarea zonelor de risc natural și/sau antropic la: deșertificare, compactare, destructurare, scăderea conținutului în materie organică și elemente nutritive, scăderii biodiversității, provocării/intensificării alunecărilor de teren, în vederea reducerii/diminuării acestora;

c) reducerea/atenuarea deficitului de umiditate (categorie care cuprinde irigarea terenurilor);

d) evacuarea excesului de umiditate în sol și diminuarea acestuia (categorie în care se încadrează organizarea hidrologică desecarea și drenarea terenului);

e) restabilirea solurilor (categorie în care se încadrează lucrările de construcție și exploatare a obiectelor hidrotehnice, lucrările de decopertare selectivă și de copertare a terenurilor deteriorate sau degradate, lucrările de ameliorare a solurilor halomorfe și sărăturate);

f) identificarea zonelor de risc și alunecărilor de teren .

(2) Prevederile prezentei legi, se aplică proprietarului de terenuri și ale altor deținători de terenuri.

Articolul 5. Funcțiile solului

(1) Funcțiile solului sunt:

a) funcții ecologice;

b) funcții socioeconomice;

c) funcții energetice;

d) funcții culturale/de arhivă.

Articolul 6. Principiile generale de reglementare a relațiilor utilizării, conservării și protecției solului

(1) Principiile generale ale prezentei legi prevăd utilizarea durabilă a solurilor, conservarea, prevenirea degradării lor, precum și îmbunătățirea, restabilirea și protecția acestora.

(2) Principiile și elementele strategice ce stau la baza prezentei legi se referă la:

- a) rolul solului, ca parte componentă a mediului geologic, factor vital al ecosistemelor terestre, resursă naturală fundamentală;
- b) importanța solului, ca mediu de viață pentru om, plante și animale, pentru conservarea biodiversității și a rezervei genetice prezente în sol, precum și funcțiile ecologice ale solului;
- c) asigurarea securității ecologice, alimentare și siguranței alimentelor, materiilor prime alimentare și/sau furajere prin menținerea și susținerea calității solului;
- d) asigurarea pe termen lung a unui aport optim și semnificativ al agriculturii, silviculturii și al altor ramuri socio-economice care utilizează solul la produsul intern brut;
- e) menținerea, ameliorarea calității solului, prevenirea degradării solului, stoparea deșertificării, îmbunătățirea și conservarea biodiversității solului și înlăturarea poluanților care periclitează calitatea solului, cu respectarea legislației specifice în vigoare;
- f) dezvoltarea spațiului rural în scopul utilizării durabile și gestionării eficiente a solurilor;
- g) asigurarea nemijlocită a participării și a sprijinului din partea statului, a societății civile, a operatorilor economici și a fiecărui cetățean la elaborarea și aplicarea măsurilor și acțiunilor cu privire la modul de utilizare, conservare și protecție a solului;
- h) stimularea participării directe, cu aport propriu, a proprietarilor și a utilizatorilor de terenuri la implementarea măsurilor și acțiunilor privind modul de utilizare, conservare și protecție a solului;
- i) elaborarea programelor, planurilor și acțiunilor de interes național, regional și local privind utilizarea, conservarea și protecția solului, la care statul are rolul de inițiator sau cofinanțator;
- j) elaborarea programelor, planurilor și măsurilor de protecție, prevenire și reducere a efectelor negative asupra solului la nivel național, regional și local;
- k) identificarea activităților antropice cu efecte negative asupra solului din toate ecosistemele și a zonelor de risc natural;
- l) educarea și conștientizarea societății civile în problemele de utilizare, conservare și protecție a solului pentru protejarea sănătății umane și asigurarea dezvoltării durabile;

m) dezvoltarea colaborării internaționale pentru asigurarea realizării programelor naționale de utilizare, conservare și protecție a solului la standarde economice și ecologice.

Articolul 7. Obligațiile proprietarilor și deținătorilor de terenuri agricole privind utilizarea, conservarea și protecția solului

Proprietarii și deținătorii de terenuri agricole au următoarele obligații pentru utilizarea, conservarea și protecția solului:

- a) să prevină degradarea și să nu admită deteriorarea solului;
- b) să asigure aplicarea măsurilor speciale de conservare a pădurilor și fâșiilor forestiere cu funcții de protecție a solurilor, situate pe terenurile în pantă, cu risc și/sau afectate de alunecări de teren și eroziune;
- c) să asigure exploatarea rațională, organizarea și amenajarea pajiștilor, în funcție de capacitatea lor de regenerare și de protecție, ameliorarea și prevenirea degradării;
- d) să sesizeze autoritățile administrației publice locale și cele de protecție a mediului privind gestionarea și protecția resurselor de sol asupra accidentelor sau activităților care afectează calitatea solului;
- e) să întreprindă măsuri de protecție a solului în cadrul practicilor agricole prietenoase mediului;
- f) să mențină și să îmbunătățească fertilitatea solului, alte proprietăți utile ale acestuia, implementând asolamente fundamentate științific, administrând rațional îngrășăminte, aplicând metode crușătoare de prelucrare a solului, precum și alte măsuri de utilizare rațională și protecție a acestuia;
- g) să utilizeze solul conform proiectelor de organizare și amenajare a teritoriului.

Articolul 8. Obligațiile proprietarilor și deținătorilor de terenuri la efectuarea utilizării durabile și a monitoringului solului

(1) Monitoringul solului se efectuează conform reglementărilor stabilite în art.75 din Codul funciar nr.22/2024 și Metodologiei privind organizarea monitoringului calității solurilor Republicii Moldova;

(2) Proprietarii și deținătorii de terenuri care utilizează terenuri cu destinație agricolă, indiferent de tipul de proprietate sunt obligați:

- a) să permită accesul în teren a autorității administrative care implementează politicile în domeniul îmbunătățirilor funciare, relațiilor funciare și monitoringului funciar (conservarea, sporirea fertilității solului) și instituția care desfășoară activități de cercetare, inovare și transfer tehnologic privind evaluarea, protecția și sporirea fertilității solurilor;
- b) să asiste persoanele împuternicite cu acces la teren, pentru prelevarea probelor de sol, apă, plante, necesare elucidării problemelor privind starea calității solului;
- c) să respecte măsurile recomandate de către autoritatea administrativă care implementează politicile în domeniul îmbunătățirilor funciare, relațiilor funciare și monitoringului funciar (conservarea, sporirea fertilității solului) și instituției care

desfășoară activități de cercetare, inovare și transfer tehnologic privind evaluarea, protecția și sporirea fertilității solurilor pentru îmbunătățirea calității solului în rezultatul monitoringului;

d) să suporte costul pentru repararea prejudiciului în cazul deteriorării sitului de monitoring.

Articolul 9. Particularitățile de reglementare a utilizării, conservării și protecției solului

Statul garantează proprietarilor și deținătorilor de terenuri cu destinație agricolă, realizarea lucrărilor de protecție și ameliorare a solului, suportând parțial sau în totalitate cheltuielile în limita alocăției bugetare aprobate.

Capitolul II ORGANIZAREA INSTITUȚIONALĂ ȘI ADMINISTRAREA STRUCTURILOR SPECIALIZATE

Articolul 10. Competențele Guvernului

Guvernul are următoarele competențe:

- a) asigură organizarea și planificarea strategică, aprobarea documentelor de politici, a cadrului normativ privind utilizarea, conservarea și protecția solului;
- b) asigură și organizează controlul privind folosirea și protecția solului.

Articolul 11. Competența organului central de specialitate care asigură elaborarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare, (protecția, conservarea, ameliorarea și sporirea fertilității solului)

Organul central de specialitate care asigură elaborarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare, (protecția, conservarea, ameliorarea și sporirea fertilității solului), are următoarele competențe:

- a) elaborează politici privind utilizarea și conservarea solului;
- b) elaborează, în baza rezultatelor cercetărilor științifice, măsuri de protecție a solului în cadrul practicilor agricole;
- c) asigură monitoringul calității solului.

Articolul 12 Competența organului central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii ce ține de gestionarea resurselor naturale

Organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii ce ține de gestionarea resurselor naturale are următoarele competențe:

- a) elaborează politici în domeniul gestionării durabile de protecție a solului;
- b) coordonează, monitorizează și asigură implementarea și controlul politicilor politici în domeniul gestionării durabile de protecție a solului.

Articolul 13. Competența autorității administrative responsabilă de implementarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare (protecției, conservării, ameliorării și sporirii fertilității solurilor)

Autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare (protecției, conservării, ameliorării și sporirii fertilității solurilor) are următoarele competențe privind conservarea, ameliorarea și sporirea fertilității solurilor:

- a) asigură implementarea politicilor statului privind conservarea, ameliorarea și sporirea fertilității solurilor;
- b) promovează documentele de politici de îmbunătățiri funciare privind conservarea, ameliorarea și sporirea fertilității solurilor;
- c) asigură monitoringul calității solului.

Articolul 14. Competența, atribuțiile și obligațiile autorității administrative responsabile de implementarea politicii de protecție a mediului

Autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicii de protecție a mediului are următoarele competențe privind utilizarea, conservarea și protecția mediului:

- a) monitorizarea stării și calității solului și evaluează parametrii critici pentru sănătatea solurilor agricole;
- b) implementarea și aplicarea reglementărilor privind utilizarea fertilizanților, pesticidelor și alte substanțe chimice, asigurând conformitatea cu standardele de mediu pentru a preveni contaminarea solului ;
- c) coordonarea programelor și proiectelor de ameliorare a solurilor, inclusiv refacerea terenurilor degradate, combaterea eroziunii și implementarea tehnologiilor ecologice pentru sporirea fertilității solurilor;
- d) evaluarea impactului de mediu al diferitor proiecte și activități agricole, asigurând că acestea nu afectează negativ calitatea solului și a resurselor naturale.

Articolul 15. Competența, atribuțiile și obligațiile autorității administrative centrale în domeniul silviculturii și cinegeticii

Autoritatea administrației centrale în domeniul silviculturii și cinegeticii are următoarele competențe privind utilizarea, conservarea și protecția mediului:

- a) stimularea măsurilor de protecție a solului prin împădurirea terenurilor;
- b) stimularea înființării/reabilitării fâșiilor forestiere de protecție a câmpurilor și apelor.

Articolul 16. Atribuțiile și obligațiile instituției care desfășoară activități de cercetare, inovare și transfer tehnologic privind evaluarea, protecția și sporirea fertilității solurilor.

Instituția care desfășoară activități de cercetare, inovare și transfer tehnologic privind evaluarea, protecția și sporirea fertilității solurilor are următoarele competențe privind utilizarea, conservarea și protecția mediului:

- a) asigură reactualizarea studiilor pedologice de monitorizare sol-teren;
- b) elaborează statistici și propuneri de programe privind reabilitarea, refacerea și amendarea solurilor în vederea îmbunătățirii calității acestora;
- c) realizează și asigură funcționarea sistemului național de supraveghere, evaluare, prognozare și avertizare privind efectele ecologice și economice ale solului;
- d) elaborează măsuri, programe și proiecte care să conducă la îmbunătățirea calității mediului și a peisajului, precum și la sănătatea solului;
- e) întocmește și actualizează anual baza de date la nivel național a terenurilor degradate și a zonelor de risc la eroziune, exces sau deficit de umiditate, prin scăderea conținutului de materie organică și elemente nutritive, prin reducerea biodiversității, compactarea, acidifierea, sodizarea, alcalinizarea și deșertificarea, pe baza studiilor realizate.
- f) elaborează studii pedologice și agrochimice, realizează și reactualizează sistemele de monitorizare sol-teren pentru agricultură;
- g) elaborează studiile agrochimice pentru utilizarea rațională, monitorizarea cantitativă și calitativă a aplicării îngrășămintelor minerale și/sau organice, precum și a amendamentelor;
- h) în baza studiilor științifice propun și stabilesc măsurile și lucrările necesare pentru protecția și ameliorarea terenurilor neproductive care pot fi amenajate în cadrul perimetrelor de ameliorare și folosite pentru producția agricolă, inclusiv pentru recuperarea pajiștilor permanente scoase din circuitul agricol în condițiile legii.

Articolul 17. Atribuțiile și obligațiile autorității administrative responsabile de efectuarea supravegherii și controlului de stat, în domeniul protecției mediului și resurselor naturale

Autoritatea administrativă responsabilă de efectuarea supravegherii și controlului de stat, în domeniul protecției mediului și resurselor naturale are următoarele competențe privind utilizarea, conservarea și protecția solului:

- a) exercită controlul privind aplicarea măsurilor de ameliorare a solului în baza reglementărilor tehnice de protecție a solului, preîntâmpinarea degradării și distrugerii învelișului de sol, a altor urmări negative cauzate de factorul natural, precum și de cel antropic, combaterea eroziunii solului și stabilizarea alunecărilor de teren de către deținătorii de terenuri;

b) exercită controlul asupra respectării de către deținătorii de terenuri, indiferent de forma de proprietate, a cerințelor legislației privind protecția mediului și utilizarea resurselor naturale și ale legislației funciare, standardelor și normativelor referitor la prevenirea și lichidarea proceselor ce provoacă degradarea și poluarea resurselor funciare;

c) coordonează (avizează) programele anuale și de perspectivă de combatere a eroziunii solului, a alunecărilor de teren etc., utilizării îngrășămintelor minerale, organice, a pesticidelor și a altor produse și substanțe nocive.

Articolul 18. Atribuțiile și obligațiile în domeniul amenajării teritoriului a autorităților administrației publice locale de nivelul doi

Autoritățile administrației publice locale de nivelul doi au următoarele competențe:

a) examinează și aprobă proiectele de organizare a teritoriului privind ameliorarea și protecția solului;

b) la solicitarea reprezentanților organului de stat abilitat cu gestionarea și protecția resurselor de sol, acordă sprijin la executarea atribuțiilor lor.

Articolul 19. Atribuțiile și obligațiile în domeniul amenajării teritoriului a autorităților administrației publice locale de nivelul întâi

Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi au următoarele competențe:

a) promovează practicile agricole sustenabile și încurajează deținătorii de terenuri să adopte metode de gestionare a solului care îmbunătățesc fertilitatea acestuia;

b) examinează și aprobă proiectele de organizare a teritoriului privind ameliorarea și protecția solului;

c) la solicitarea reprezentanților organului de stat abilitat cu gestionarea și protecția resurselor de sol, acordă sprijin la executarea atribuțiilor lor.

Articolul 20 Atribuțiile și obligațiile serviciului pentru reglementarea de stat a regimului proprietății funciare

Serviciul pentru reglementarea de stat a regimului proprietății funciare are următoarele atribuții:

a) dirijarea procesului de reglementare a regimului proprietății funciare și resurselor de sol;

b) coordonează programele de ameliorare și protecție a solurilor terenurilor agricole;

c) participă la elaborarea proiectelor cu privire la ameliorarea și protecția terenurilor agricole;

d) prezentarea informației despre starea fondului funciar și a propunerilor cu privire la folosirea rațională a resurselor de sol și monitoringului solului.

Capitolul III

IDENTIFICAREA, INVESTIGAREA ȘI EVALUAREA ZONELOR DE RISC NATURAL ȘI A TERENURILOR DEGRADATE

Articolul 21. Identificarea zonelor de risc natural a terenurilor degradate.

(1) Autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare (protecției, conservării, ameliorării și sporirii fertilității solurilor) în colaborare cu autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicii de protecție a mediului, (organizează și coordonează activitățile de identificare a zonelor cu risc de eroziune, alunecări de teren, inundații, secetă, reducere a biodiversității și alte fenomene naturale, care pot afecta calitatea solului.

(2) Zonele cu risc de eroziune, exces sau deficit de umiditate, de scădere a conținutului de materie organică și elemente nutritive, de reducere a biodiversității, compactare, alcalinizare, acidifiere și deșertificare, vor fi identificate și prioritizate în funcție de gradul de risc și de necesitatea intervenției, iar datele vor fi actualizate anual.

(3) Finanțarea activităților de investigare, evaluare și identificare este asigurată de la bugetul de stat, prin bugetele autorităților administrațiilor publice centrale competente care le administrează, sau din fonduri externe nerambursabile, prin proiecte executate și aprobate spre finanțare în conformitate cu regulile de implementare a acestor fonduri.

Articolul 22. Evaluarea terenurilor degradate.

(1) Evaluarea terenurilor degradate, se va realiza prin studii de specialitate care vor include cercetări de teren și laborator cu analize fizice, fizico-chimice, chimice și biologice ale solului.

(2) Proprietarii și deținătorii de terenuri, vor colabora cu autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicilor în domeniul relațiilor funciare și monitoringului funciar și instituției care desfășoară activități de cercetare, inovare și transfer tehnologic privind evaluarea, protecția și sporirea fertilității solurilor.

(3) Rezultatele evaluării, vor fi publicate în Sistemul Informațional „Registrul Solurilor” și se vor păstra în arhiva autorității administrative responsabile de implementarea politicilor în domeniul relațiilor funciare și monitoringului funciar.

Articolul 23. Ameliorarea terenurilor degradate.

În zonele cu risc ridicat, proprietarii și deținătorii de terenuri, vor implementa proiecte de îmbunătățiri funciare, pentru conservarea și sporirea fertilității solurilor, care să prevină procesele de degradare a solului.

Articolul 24. Monitorizarea și raportarea.

(1) Responsabili de monitorizarea și raportarea monitoringului solului sunt:

a) autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicii de protecție a mediului care va monitoriza permanent starea solurilor în zonele de risc;

b) autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare (protecției, conservării, ameliorării și sporirii fertilității solurilor), în comun cu instituția care desfășoară activități de cercetare, inovare și transfer tehnologic privind evaluarea, protecția și sporirea fertilității solurilor care va monitoriza prin intermediul siturilor de monitorizare schimbările calitative și cantitative a solurilor prin cercetări pedologice, agrochimice și biologice necesare pentru aprecierea schimbărilor produse în sol, elaborarea prognozelor cu privire la evoluția calității solurilor, avertizarea autorităților interesate despre problemele negative asupra resurselor de sol, furnizarea de date pentru intervenția operativă referitor la starea de calitate a solurilor și stabilirea tendințelor de evoluție a lor.

(2) Autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicii de protecție a mediului și autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare (protecției, conservării, ameliorării și sporirii fertilității solurilor), vor raporta anual Guvernului privind lucrările efectuate și datele obținute privind starea de calitate a solului.

(3) Pentru fiecare zonă de risc natural și/sau antropic identificată în cadrul perimetrului degradat se elaborează o documentație specifică cuprinzând următoarele informații:

a) localizarea geografică a zonei de risc natural și/sau antropic și a perimetrului degradat;

b) date privind clima și precipitațiile din zonă;

c) date privind biodiversitatea din zonă și geologia zonei unde este constatată degradarea prin diverse procese;

d) date și informații pedologice locale;

e) natura și tipul degradării;

f) cauzele degradării;

g) evaluarea de risc;

h) programe de măsuri de restaurare specifice zonelor de risc natural și/sau antropic identificate;

i) informații privind utilizarea în trecut, prezent și viitor a terenurilor degradate care urmează să constituie subiectul unui program de măsuri de restaurare;

j) obiectivele incluse în programele de măsuri prevăzute la lit. h), restricții impuse în zonele de risc natural și antropic, programe de protecție și de monitorizare necesare.

(4) Raportările vor include recomandări pentru îmbunătățirea politicilor de conservare și utilizare a solului, precum și măsuri necesare pentru a preveni degradarea ulterioară.

Articolul 25. Evaluarea și gestionarea zonelor de risc și modul de investigare

Autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare (protecției, conservării, ameliorării și sporirii fertilității solurilor), în comun cu autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicii de protecție a mediului și cu instituția care desfășoară activități de cercetare, inovare și transfer tehnologic privind evaluarea, protecția și sporirea fertilității solurilor, în cazul în care dispune de date privind degradarea solului, va elabora măsuri de stabilire a valorii/gradului degradării, după caz va determina mărimea prejudiciului și a despăgubirii proprietarilor de terenuri din zonele de risc.

Articolul 26. Cercetarea solurilor

(1) Evaluarea calității solului se va efectua în baza cercetărilor pedologice și agrochimice pentru efectuarea monitoringului calității solului, implementării proiectelor de îmbunătățiri funciare, de organizare și amenajare a teritoriului, măsurilor de conservare, prevenire și combatere a proceselor de degradare a solului, efectuate conform Metodologiei studiilor pedologice, elaborată de către instituția care desfășoară activități de cercetare, inovare și transfer tehnologic privind evaluarea, protecția și sporirea fertilității solurilor și aprobată de Guvern.

(2) Pe terenurile deteriorate în urma calamităților naturale sau activităților social-economice, precum și pe terenurile care necesită a fi ameliorate, cercetările pedologice se efectuează, după caz, la solicitarea proprietarilor și deținătorilor de terenuri.

(3) Asigurarea științifică a utilizării durabile, conservării protecției și ameliorării resurselor de sol, se efectuează de către instituțiile care desfășoară activități de cercetare, inovare și transfer tehnologic privind evaluarea, protecția și sporirea fertilității solurilor.

(4) Evidența datelor de monitorizare a solului se ține în Sistemul informațional „Registrul solurilor Republicii Moldova”.

Capitolul IV

CONTROLUL PRIVIND GESTIONAREA DURABILĂ ȘI CALITATEA SOLULUI

Articolul 27. Controlul și inspecția gestionării solurilor

(1) Controlul și inspecția privind gestionarea durabilă a solurilor se realizează prin intermediul autorității administrative cu atribuții în domeniul mediului, și de autoritățile administrației publice locale.

(2) Procedurile specifice pentru controlul și inspecția solurilor se stabilește de către autoritatea administrativă cu atribuții în domeniul mediului.

Articolul 28. Proceduri de control

(1) Controlul privind calitatea solurilor sunt realizate periodic și ori de câte ori este necesar, pentru a evalua starea solurilor conform legislației în vigoare.

(2) Inspectorii au dreptul de a investiga terenurile agricole și de a solicita documentele relevante necesare pentru evaluarea gestionării solurilor.

(3) Proprietarii și deținătorii terenurilor sunt obligați să prezinte informațiile solicitate de către inspectorii.

Capitolul V

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 29. Elaborarea normelor metodologice.

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 an de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Președintele Parlamentului

Igor GROȘU

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Totodată, menționăm că conform Ordinului nr.10/2025, a fost instituit Grupul de lucru, cu următoarele instituții din domeniu : (Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară (INCAAMV), Universitatea Tehnică din Moldova (UTM), Societatea Națională a Moldovei de Știința Solului, Institutul de Ecologie și Geografie al USM), ce a contribuit la elaborarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege, este elaborat în scopul protejării solului, identificarea zonelor de risc natural și a alunecărilor de teren, reducerea/atenuarea deficitului de umiditate, restabilirea solurilor prin măsuri de protecție și stopare a degradării și de sporire a fertilității solurilor prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare, implementarea tehnologiilor moderne și a practicilor agricole prietenoase mediului.

Aprobarea proiectului menționat, va asigura protejarea resurselor de sol împotriva eroziunii, degradării și poluării, menținându-l productiv, reducând impactul negativ asupra mediului și agriculturii.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Necesitatea elaborării proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, este pentru a asigura administrarea, gestionarea și utilizarea conservării și protecției solului.

În prezent se constată că deținătorii de terenuri, nu utilizează practici agricole prietenoase mediului, ceea ce duce la reducerea fertilității solului și la creșterea vulnerabilității ecosistemelor.

O altă problemă este dezvoltarea neecologică, fapt care arată exploatarea necontrolată a resurselor de sol și lipsa de supraveghere a acestora.

Conform datelor prezentate de către instituția științifică în domeniul protecției și sporirii fertilității solului „Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară (INCAAMV)”, eroziunea de suprafață a solurilor afectate ocupă circa 981 560 ha, inclusiv: 558 170 ha – cu grad slab de eroziune, 288 070 ha – moderat, și 135 320 ha – puternic. Comparativ cu solurile neerodate, productivitatea solurilor slab erodate scade cu 20 %, a celor moderat erodate se diminuează cu 50 %, iar a celor puternic erodate scade cu peste 70 %. Circa 80 % din solurile arabile din țară sunt amplasate pe versanți, prin urmare lucrările de prevenire și combatere a eroziunii de suprafață sunt prioritare pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii. În acest sens, efectuând toate lucrările posibile, se va asigura mai eficient implementarea proiectelor, privind utilizarea, conservarea și protecția

solului, stimulate din bugetul de stat, pentru a asigura beneficii maxime pentru toți beneficiarii.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi a proiectului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, sunt următoarele:

Proiectul nominalizat este elaborat din V capitole, fiecare capitol este format din articole ce reglementează activitățile privind utilizarea, conservarea, protecția solurilor și monitorizarea calității solului și anume:

În **Capitolul I** din proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului se descrie domeniul de reglementare a activităților pentru a asigura utilizarea durabilă a solului. Totodată, capitolul dat descrie obiectul de reglementare care stabilește careva obligații cu privire la prevenirea degradării, eroziunii solului etc. De asemenea, descrie domeniul de aplicare, scopul și obiectivele.

Scopul proiectului nominalizat este de a proteja solul și de a identifica zonele de risc, de alunecări de teren, de restabilire prin măsuri de protecție și stopare a degradării și de sporire a fertilității solurilor prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare, implementarea tehnologiilor moderne și a practicilor agricole prietenoase mediului.

În capitolul dat, se descriu noțiuni de bază, ce este solul, conservare, utilizare, protecția solului, degradarea, ameliorare, sănătate a solului, fertilitatea solului, îmbunătățiri funciare, gestionarea resurselor de sol, salinizare, solonețizare (alcalizare), descriptor al solului, resurse de sol, contaminare a solului, evaluarea sănătății solului, regenerare. Toate aceste noțiuni se regăsesc la art. 3 și în conținutul întregului proiect.

La fel în capitolul dat, la art. 5, sunt redate funcțiile pe care le are solul și anume: funcția ecologică, această funcție prezintă mediu fizic pentru populație, dezvoltarea și conservarea biodiversității solului, este o componentă vitală a ecosistemelor naturale sau antropice, prezintă mediu pentru descompunere, reglare și restaurare a echilibrului ecologic ca urmare a proprietăților de depozitare, filtrare, tamponare și transformare a substanțelor, nutrienților etc. Funcția socioeconomică, este o sursă de materii prime cum ar fi cărbune/materie organică de asemenea, este mediu fizic pentru așezări umane, desfășurare a activităților umane socio-economice și infrastructuri ale societății umane necesare - mijloc de producție agricolă și forestieră/producție de biomasă.

Funcția energetică, prezintă acumulare de energie chimică și transfer de substanțe și energie între geosfere, absorbție și căldură (radiație solară) și propagarea ei în atmosferă și funcția cultural/de arhivă prezintă o istorie naturală și istorie culturală a societății umane, un mediu cultural pentru populație și activități umane.

De asemenea, acest capitol descrie principiile generale de reglementare a relațiilor utilizării, conservării și protecției solului, obligațiile proprietarilor și deținătorilor de terenuri agricole privind utilizarea, conservarea și protecția solului, obligațiile proprietarilor și deținătorilor de terenuri la efectuarea utilizării durabile și a monitoringului solului care se efectuează conform reglementărilor stabilite în art.75 din Codul Funciar nr.22/2024 și Metodologiei privind organizarea monitoringului calității solurilor Republicii Moldova ce a fost aprobată prin Ordinul MAIA nr 201/2024 și publicată în

Monitorul Oficial. Totodată, se descriu particularitățile accesibile de reglementare a utilizării, conservării și protecției solului, pentru a fi asigurat un echilibru între dezvoltarea agricolă și protejarea mediului, având ca scop prevenirea degradării solului și menținerea fertilității acestora, de a fi protejate resursele naturale.

Capitolul II, prevede competențele Guvernului, ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), care este organul central de specialitate care asigură elaborarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare, (conservarea, ameliorarea și sporirea fertilității solului). Totodată, descrie competențele Ministerului Mediu (MM), care este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii ce ține de gestionarea resurselor naturale, ale Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare (ANIF), care este autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare (conservării, ameliorării și sporirii fertilității solurilor). De asemenea, se descrie competența și atribuțiile Agenției de Mediu (AM), care este autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicii de protecție a mediului și competența, atribuțiile și obligațiile Agenției „Moldsilva”, care este autoritatea administrativă centrală în domeniul silviculturii și cinegeticii.

De asemenea, acest capitol prevede care sunt atribuțiile și obligațiile Institutului Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară (INCAAMV), care este instituția științifică în domeniul protecției și sporirii fertilității solului. Tot la capitolul dat, se descriu atribuțiile și obligațiile Inspectoratului pentru Protecția Mediului (IPM), care este autoritatea administrativă responsabilă de efectuarea supravegherii și controlului de stat, în domeniul protecției mediului și resurselor naturale și atribuțiile și obligațiile în domeniul amenajării teritoriului a autorităților administrației publice locale de nivelul doi, care sunt Consiliile raionale și municipale și atribuțiile și obligațiile în domeniul amenajării teritoriului a autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, care sunt Consiliile locale și primăriile. Ținând cont că se abrogă Legea nr.1247/1992, privind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrul funciar de stat și monitoringul funciar, la art.20 din capitolul dat, au fost incluse unele obligații și atribuții serviciului pentru reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, ce ține de administrarea resurselor de sol.

Capitolul III, prevede despre cum se identifică zonele de risc natural a terenurilor degradate, cu risc de eroziune, deficit de umiditate, etc., în funcție de gradul de risc, datele se vor actualiza anual de către instituțiile competente în domeniu. Finanțarea activităților de investigare, se vor asigura de la bugetul de stat, în limitele mijloacelor disponibile. Totodată, în capitolul dat, se descrie cum se evaluează terenurile degradate, cum se ameliorează terenurile degradate, descrie despre monitorizarea și raportarea, evaluarea și gestionarea zonelor de risc, modul de investigare și despre cercetarea solurilor pentru efectuarea monitoringului calității solului.

Principalele prevederi ale **Capitolului IV**, sunt: Controlul și inspecția gestionării solurilor, prevăzut la art.27, ce presupune de către cine se efectuează controlul nominalizat și care sunt procedurile specifice de control și inspecție a solului. De asemenea, se descrie despre procedura de control privind calitatea solurilor. În prezent, conform Hotărârii de Guvern nr.548/2018 și Codului Contravențional nr. 218/2008, art.117-118, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, are funcția de exercitarea controlului și supravegherii de stat

asupra respectării actelor normative în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale.

Capitolul V, prevede despre elaborarea normelor metodologice, care descrie că Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

A fost analizată opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție unde se constată mai multe dezavantaje și anume:

- neprotejarea și scăderea calității solului, degradarea acestuia, care în rezultat va afecta productivitatea culturilor agricole și sănătatea ecosistemelor;
- vulnerabilitatea la eroziune și proceselor de deșertificare, afectând capacitatea terenurilor de a susține agricultura și alte activități economice;
- lipsa unui control asupra utilizării rezultatelor de sol.

Din considerentele invocate, se consideră necesar elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Aprobarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, va avea drept impact pozitiv asupra sectorului public prin crearea unui mecanism clar și concis în ceea ce privește gestionarea, administrarea și utilizarea durabilă a resurselor de sol.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, necesită cheltuieli de la bugetul de Stat.

Astfel, cheltuielile necesare au fost planificate în CBTM pentru anii 2026-2028 și anume pentru:

1) art.75 din Codul Funciar nr.22/2024 și Metodologiei privind organizarea monitoringului calității solurilor Republicii Moldova ce a fost aprobată prin Ordinul MAIA nr 201/2024

- a) Instituirea Monitoringului calității solurilor Republicii Moldova - 6000,00 mii/lei costul TOTAL al acțiunii solicitat, (inclusiv 2000,00 mii/lei anual);

2) Hotărârea Guvernului nr. 1001/2014 și Hotărârea Guvernului nr.835/2020

- b) Întreținerea și dezvoltarea Sistemului Informațional „Registrul Solurilor Republicii Moldova” – 1500,00 mii lei costul TOTAL al acțiunii, (inclusiv anual 500,00 mii/lei).

Ce ține de cheltuielile Agenției de Mediu și ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului, pentru constatarea gestionării durabile a solurilor, sunt prevăzute în bugetele instituțiilor nominalizate.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul cu privire la aprobarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Implementarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, nu va avea impact asupra datelor cu caracter personal și asupra echității și egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Implementarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, va avea un impact pozitiv asupra mediului, prin mai multe aspecte esențiale cum ar fi: reducerea eroziunii solului, conservarea biodiversității, creșterea productivității agricole, care în rezultat va duce la protejarea mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Alte impacturi și informații relevante nu au fost identificate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, nu contravine principiilor de funcționare a pieței interne a Uniunii Europene.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind promovarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare www.maia.gov.md. compartimentul Transparența decizională, directoriul Proiecte în discuție, la data de 24.03.2025, la linkul:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-lege-privind-utilizarea-conservarea-si-protectia-solului/14207>

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, nu conține prevederi ce reglementează activitatea de întreprinzător conform prevederilor Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

Totodată, proiectul definitivat va fi supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției și expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

În rezultatul aprobării proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului.

- 1) Hotărârea Guvernului nr.390/2023, cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare;
- 2) Hotărârea Guvernului nr.548/2018, cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului;
- 3) Hotărârea Guvernului nr.668/2024, cu privire la Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

După aprobarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare din subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, conform misiunii stabilite în Hotărârea Guvernului nr.390/2023, va organiza în comun cu Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară, fiind instituția științifică în domeniul protecției și sporirii fertilității solului, seminare, instruiți, cu deținătorii de terenuri pentru a comunica despre modul de implementare a măsurilor și obligațiilor privind lucrările necesare pentru utilizarea, conservarea, protecția, ameliorarea și importanța protejării și îmbunătățirii calității și conservării solului, contribuind la sustenabilitatea agriculturii și la un mediu mai sănătos.

Ministru

Ludmila CATLABUGA

MD-2004, Chisinau, 162 Stefan cel Mare si Sfânt Blvd
Tel. 0 22 204 512; E-mail:cancelaria@maia.gov.md;WEB:www.maia.gov.md

Nr.16-04/1077 din 14.04.2025

Cancelaria de Stat

În temeiul pct. 197 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, solicită înregistrarea proiectului de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului

CERERE

**privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectului de lege privind
utilizarea, conservarea și protecția solului**

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiect de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul de lege are drept scop, protejarea solului, identificarea zonelor de risc natural și a alunecărilor de teren, reducerea/atenuarea deficitului de umiditate, restabilirea solurilor prin măsuri de protecție și stopare a degradării și de sporire a fertilității solurilor prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare, implementarea tehnologiilor moderne și a practicilor agricole prietenoase mediului.
4.	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea proiectului (<i>PNA, PND, PNR, alte</i>	Proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului, este

	<i>documente de planificare sectoriale)</i>	elaborat la inițiativa Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.
5.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	<i>Avizare:</i> Ministerul Mediului Ministerul Finanțelor Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Agenția Proprietății Publice Academia de Științe a Moldovei Congresul Autorităților Publice Locale UTA Gagauzia
6.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Necruțu Nicoleta, Consultant principal al Direcției îmbunătățiri funciare și fond funciar. email:nicoleta.necrutu@maia.gov.md telefon de contact: 022-204-536
8.	Anexe	- Proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului. - Nota fundamentală la proiectul de lege privind utilizarea, conservarea și protecția solului.
9.	Data și ora depunerii cererii	
10.	Semnătura	

Ministru

Ludmila CATLABUGA